

**ו.ס.ט. תוצרת יין ומשקאות חריפים בע"מ, ואח' נגד יושב-ראש
המועצה לפי חוק ההגבלים העסקיים, תשי"ט – 1959,
והממונה על הגבלים עסקיים**

בבית משפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק
[4.6.62]

לפני הנשיא (אולשיין), והשופטים ויתקון, מני
י. שאנן - בשר המערערים;
צ. בר-ניב, פרקליט המדינה ו-צ. טרלו, סגן פרקליט המדינה - בשם המשיבים.

פסק – דין

השופט ויתקון: לפנינו ערעור על החלטה שניתנה לפי חוק ההגבלים העסקיים, תשי"ט – 1959, בה דחתה המועצה את בקשת המערערים לרשום במרשם ההסדרים הכובלים הסדר אשר נעשה ביניהם לשם שמירת מחירים מינימאליים למכירת תוצרתם.

המערערים הם יצרנים של משקאות חריפים, ובידם כ-55% מכל התוצרת בענף זה, בעוד שהיתרה מיוצרת על ידי מפעל אחד, והוא אגודת הכורמים הקואופרטיבית של יקבי ראשון-לציון וזכרון-יעקב בע"מ. לפני המועצה העידו מספר עדים, ומעדותם עולה בעליל, כי מטרת ההסדר המוצע לרישום היא לשמור על "הקטנים" שבין המערערים, משמע על אלה שביניהם, שהוצאות ייצורם, לפי היחידה, גבוהות הן באופן יחסי. דברים ברוח זו נאמרו על ידי העד מינסטר, אשר אמר, כי "הקלקולציה מתאימה לרוב בתי-החרושת הקטנים" (הדגשה שלי); ובחקירת שתי וערב הוסיף העד, כי "התמחיר שהוגש איננו מתאים, אולי, לבתי חרושת גדולים". על בסיס עדות זו קבעה המועצה ממצא עובדתי, אשר אין אנו מוכנים ואף לא רשאים לסטות ממנו, והוא שכל ההסדר לא בא אלא כדי להבטיח קיום ליצרנים בלתי-יעילים ותוך כדי כך הוא מאפשר ליצרנים היעילים להרוויח רווחים גדולים יותר, משהיו משיגים לפי תנאי השוק. המסקנה המתבקשת מממצא זה הייתה, כמובן, שההסדר נוגד את טובת הכלל, מכיוון שהוא עלול לייקר תוצר ללא צורך מבחינה כלכלית.

לפנינו טען בא-כוח המערערים כי בהחלטתה הטילה המועצה על מרשיו את נטל ההוכחה, שאין ההסדר נוגד את טובת הכלל, בעוד שלטענתו על המשיב היה להוכיח את היפוכו של דבר. לדעתי אין בעניין שלפנינו כל צורך להכריע בשאלה הנכבדה, על מי ומי הטיל המחוקק את נטל ההוכחה, ומוכן אני אפוא להניח שאלה זו בצריך עיון. בנסיבות המקרה דנן, ובהתחשב בעדויות שהיו לפני המועצה ושכולן מצביעות בכיוון אחד בלבד, לא היה הצד העובדתי שבדבר מוטל בספק כלשהו,

ונשארה רק שאלה אחת, איזו מסקנה מן הדין היה להסיק מן הממצא העובדתי הנ"ל. לדעתי, המסקנה שנתקבלה על דעת המועצה הייתה מסקנה נכונה. הסדר שכל כולו מיועד להבטיח קיום ליצרנים בלתי-יעילים, שאלמלא כן לא היו יכולים להחזיק מעמד נגד מתחרים יעילים יותר - ומה גם שהמדובר בענף של ייצור, שאינו כשלעצמו חיוני מכל בחינה שהיא - ודאי הוא הסדר שהחוק רואה בו הסדר כובל, הנוגד את טובת הכלל.

משום כך סבור אני שיש לדחות את הערעור ולאשר את החלטת המועצה.

הנשיא (אולשן): אני מסכים. בדרך כלל, ברור לי שהשאלה מה הוא מבחינה כלכלית, לטובת הכלל ומה איננו לטובת הכלל מסורה למועצה לפי החוק. לפי סעיף 36 החלטה של המועצה ניתנת לערעור "בשאלת דין". לפיכך סבור אני שבשאלה זו, כאמור, אם מבחינה כלכלית זה לטובת הכלל ואם לאו, אנו יכולים להתערב אך ורק כשהמערער לפנינו משכנע אותנו כי המסקנה של המועצה בנויה על פגם מבחינה משפטית. בא-כוח המערערים לא השכיל להצביע על פגם כזה. לפיכך גם אני סבור, וגם על סמך הנימוקים של חברי הנכבד, כי יש לדחות את הערעור. אשר לשאלה אשר בא-כוח המערערים כלל אותה בטענות המשפטיות, והיא נטל ההוכחה על מי הוא יש לי דעה בנדון זה כפי שהבעתי אותה בזמן הטיעון לפנינו, אבל גם אני מסכים עם חברי הנכבד שמוטב להשאיר אותה בצריך עיון.

השופט מני: אני מסכים למה שנאמר בשני פסקי-הדין של חבריי הנכבדים ואין לי מה להוסיף.

אנו דוחים את הערעור.

בא כוח המשיבים אינו מבקש הוצאות.

ניתן היום, ב' בסיון תשכ"ב (4.6.1962).